

บทที่ ๒

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ความมั่นคงของประเทศขึ้นกับองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน องค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญมาก คือ ความเจริญทางเศรษฐกิจ ประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าสูง เช่น อเมริกา อังกฤษ หรือญี่ปุ่น ล้วนแต่มีความเจริญทางเศรษฐกิจทั้งสิ้น รัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้ดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยใช้แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับแรกตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ จนถึงปัจจุบันนี้ซึ่งเป็นแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ รัฐได้พยายามดำเนินการให้เป็นไปตามแผน แต่การดำเนินการไม่บรรลุผลเท่าที่ควร กล่าวคือประชากรไทยมีอัตราการว่างงานสูงขึ้นทุกปี นับว่ากระทบกระเทือนต่อเสถียรภาพความมั่นคงของประเทศเป็นอย่างยิ่ง และเนื่องจากทรัพยากรมนุษย์เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ฉะนั้นภาระสำคัญที่รัฐต้องปฏิบัติกรอย่างเร่งด่วน คือ การขจัดปัญหาการว่างงานโดยรัฐจะต้องสร้างคนให้เหมาะกับงานซึ่งหายากขึ้นทุกที หากทำไม่ได้จะเกิดปัญหาอื่นตามมาอีกมาก เช่น ความล้มเหลวในสังคม ความเร็วร้อนในสังคม ปัญหาโจรกรรม ฯลฯ (เกษม ศิริสัมพันธ์ ๒๕๒๕ : ๑๕)

ก๊อ สวัสดิ์พิพาณิชย์ (๒๕๒๔ : ๑๕) กล่าวว่า "ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ชาติสิ่งหนึ่งซึ่งเรียกว่าโครงสร้างพื้นฐาน คือ การศึกษาที่จะค้ำคองฝึกอบรมคนในประเทศให้มีความรู้ ความคิด มีทักษะในการประกอบอาชีพที่จะพัฒนาบ้านเมือง" สิบปณนที เกตุทัต (๒๕๒๓ : ๔) ได้สรุปว่าการวางนโยบายทางการศึกษาควรมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นกับระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม เพราะการศึกษานั้นไม่ใช่ว่าเรียนท่องอ่านออกเขียนได้ตามเนื้อหาของการศึกษาเอง แต่การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการศึกษจะต้องสามารถช่วยให้อุทิศประกอบอาชีพได้เพื่อนำไปสู่การดำรงชีวิต การพัฒนาชีวิตและสังคม และนำไปสู่การพัฒนาบ้านเมืองในที่สุด

การจัดการศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องสร้างความพร้อมทางอาชีพให้คนไทย

สามารถประกอบอาชีพได้ความอึดความอดทน ไม่ว่าจะเรียนในระดับใดก็ตาม มิใช่จะเริ่มเพียงในระดับมัธยมศึกษา หรืออุดมศึกษาเท่านั้น แต่ควรเริ่มที่ระดับประถมศึกษาด้วย ทั้งนี้เพราะการศึกษาในระดับต้นเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ (ขุนทอง ภูนิเวศ ๒๕๒๕ : ๓) นักเรียนระดับประถมศึกษาควรได้รับการฝึกอบรมทักษะขั้นพื้นฐานให้มีความพร้อมในการประกอบอาชีพ เพื่อพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าสืบไป

ความพร้อมทางอาชีพ

คำว่า ความพร้อม (Readiness) มีผู้ให้ความหมายไว้หลายคน เช่น

อาทร เขียวปราณี (๒๕๒๐ : ๔๖) กล่าวว่า ความพร้อมโดยทั่ว ๆ ไป หมายถึงสภาวะหรือสภาพที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลแล้วเป็นผลให้การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จ

ทวี ท่อแก้ว และอบรม สนิทบาล (๒๕๑๗ : ๓๐) กล่าวว่า ความพร้อม คือลักษณะทั้งหมดในตัวบุคคล ที่สามารถรวบรวมขึ้นเป็นเครื่องมือให้ใช้ในการตอบสนอง สิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง หรือหมายถึงการเตรียมที่จะเจริญงอกงามต่อไป หรือการที่จะก้าวหน้าต่อไป

ฉนั้น ความพร้อมเปรียบเสมือนเป็นพลังที่ทำหน้าที่กระตุ้นให้บุคคลมีความรู้สึก มีสภาพหรือความเหมาะสมกับการทำงาน หรือการกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามวัย ซึ่งสอดคล้องกับทักษะ ประสบการณ์ และสภาพทุกอย่างที่บุคคลได้รับในช่วงนั้น ๆ

ความพร้อมทางอาชีพจึงหมายถึง สภาพหรือสภาวะของบุคคลที่เป็นทำให้มีแนวโน้มที่จะประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพตามควรแก่วัย

ซูเปอร์ (Super and Overstreet ๑๙๖๐ : ๑๐) ใกล้เคียงถึงไคซิงเจอร์ ซึ่งกล่าวว่า ความพร้อมทางอาชีพ (Vocational Readiness) หมายถึงเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับบุคคลที่จะเริ่มทำงานได้ ตามความเป็นจริงแล้วบุคคลที่ต้องออกเมื่อจบการศึกษาแต่ละระดับด้วยเหตุผลต่าง ๆ นานามาก บุคคลเหล่านี้หากไม่มีความพร้อม

ทางอาชีพอย่างเพียงพอที่จะประกอบอาชีพตามอัธยาศัยของตนเองแล้ว ย่อมจะเสียโอกาสในการที่จะประกอบอาชีพอย่างมาก หรืออาจจะหาอาชีพที่เหมาะสมแก่ความสามารถและพื้นฐานของตัวเองไม่ได้ ฉะนั้นบุคคลที่มีความพร้อมย่อมจะมีโอกาสดีกว่าผู้ที่ขาดความพร้อมทั้งที่สกินเนอร์ (Skinner ๑๙๖๕ : ๓๐๕) ได้กล่าวถึงกฎแห่งความพร้อมว่ารากฐานและแนวโน้มของบุคคลที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับความพร้อมและความไม่พร้อม บุคคลที่มีความพร้อมอย่างดียิ่งจะทำงานด้วยความราบรื่นและประสบความสำเร็จอย่างน่าพอใจ ส่วนบุคคลที่ไม่พร้อมย่อมเปรียบเสมือนถูกบังคับให้ทำงาน การทำงานนั้นจึงไม่ประสบความสำเร็จ

การสร้างความพร้อมทางอาชีพจึงเป็นสิ่งที่บุคคลควรได้รับการปลูกฝังก่อนที่จะทำงาน หรือประกอบอาชีพใด ๆ ในเรื่องนี้มีผู้แสดงทัศนะไว้ดังนี้ คือ

ธำรง บัวศรี (สาโรช บัวศรี และคณะ ๒๕๒๑ : ๕-๘) ได้กล่าวว่า การศึกษาเพื่องานอาชีพ หมายถึง การศึกษาที่เตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะประกอบอาชีพได้ทั้งที่เป็นอาชีพอิสระและอาชีพรับจ้าง ทั้งในส่วนที่ต้องการใช้ความรู้พื้นฐานและทักษะอย่างง่าย ๆ และสลับซับซ้อนตามความต้องการของผู้เรียน การเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมทางอาชีพนี้จะต้องมีขั้นตอน และคำนึงถึงความแตกต่างในท้านวัยวุฒิ พื้นความรู้ ประสบการณ์ และความสนใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาถือว่ายังเยาว์วัยอยู่ โครงการศึกษาควรเน้นหนักไปในด้านการปูพื้นฐาน คือการสร้าง ความสนใจ และความสำนึกใน ความสำคัญของงานอาชีพ (Career awareness) รวมทั้งการสร้างเจตคติที่ดีของงานอาชีพ

กัญญา สาทร (๒๕๒๑ : ๒๗) กล่าวว่า งานหัตถศึกษา (Manual Education) มุ่งให้เป็นวิชาที่จักสอนปูพื้นฐานให้ผู้เรียนรู้จักใช้มือและความชำนาญในฝีมือการทำงานต่าง ๆ และเป็นการค้นหาความสามารถของตนเองในการประกอบอาชีพ เพื่อจะได้รู้ว่าผู้เรียนจะมีฝีมือประกอบอาชีพที่ต้องใช้แรงงานมนุษย์ใดหรือไม่ และถ้าได้ควรเป็นอาชีพใด ในขณะที่เดียวกันเป็นการฝึกอบรมให้เด็กมีความขยันขันแข็ง ไม่เลือกงาน ไม่ท้อถอยงานฝีมือที่ใช้แรงงาน เป็นต้น

คุณลาวัณย์ ดนองจันทร์ (๒๕๒๖ : ๑๕-๑๕) ได้แสดงทัศนะไว้ว่า การเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการประกอบอาชีพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก การศึกษาทุกระดับจะต้องสอดคล้องกับวิชาอาชีพเพื่อให้ผู้เรียนสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ วิธีการเตรียมผู้เรียนเพื่ออาชีพนั้นจะต้องคำนึงถึงความรู้และความถนัดส่วนตัว และเนื่องจากอาชีพมีอยู่จำกัด การปลูกฝังวิชาอาชีพอย่างเกี่ยวยังไม่เป็นที่มั่นใจได้ว่าผู้เรียนจะสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ เพราะฉะนั้นโรงเรียนควรสอนให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการเรียนด้วยตนเอง เพื่อสามารถแสวงหาความรู้สำหรับการประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่มีอยู่ในสังคมต่อไป

สมพงษ์ พลสุภย์ (๒๕๒๕ : ๒๑) ได้สรุปว่า บุคคลที่พร้อมที่จะทำงานหรือประกอบอาชีพนั้นจะต้องประกอบข่ายพื้นฐาน ๓ ประการ คือ

๑. พื้นฐานด้านทักษะ เป็นสิ่งที่ต้องมีการฝึกฝนจึงจะเกิดความชำนาญ เช่น การเย็บปักถักร้อย การผูกมัด การใช้เครื่องมือเครื่องใช้ประจำวัน เช่น ขวาน มีด กรรไกร เป็นต้น

๒. พื้นฐานด้านจิตใจ คือการเสริมสร้างและปลูกฝังนิสัย คุณธรรม และค่านิยมในการทำงาน เช่น ไม่ให้ถูกงาน ให้เห็นว่างานสุจริตมีเกียรติ มีความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อุตุน ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ต้องปลูกฝังด้วยการปฏิบัติจริงมิใช่กระทำด้วยการบอกกล่าวหรือท่องจำ

๓. พื้นฐานด้านเศรษฐศาสตร์ คือการให้ความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับเรื่อง รายได้ รายจ่าย หุน กำไร แรงงาน ฯลฯ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญสำหรับการประกอบอาชีพ

ความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพเป็นจุดหมายสำคัญสำหรับการจัดการศึกษาคงปรากฏในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๐ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน สามารถประกอบอาชีพได้ตามควรแก่วัยและความสามารถ ในหลักการของหลักสูตรกล่าวไว้ว่า การศึกษาในระดับนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตซึ่งมีความหมายรวมถึงการประกอบอาชีพ ธรรมศักดิ์ มีอิสระ (๒๕๒๕ : ๕๕-๕๗) ได้สรุปว่า หลักสูตรประถมศึกษาฉบับนี้ เป็นหลักสูตรพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงไปสู่แนวทางใหม่ในอันที่จะผลิตคนรุ่นใหม่ให้มีนิสัยรักการทำงานเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และดำรงตนตามที่

สังคมต้องการ ก็จะได้เห็นได้จากการบรรจุกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพไว้ในหลักสูตร โดยมีหลักการและจุดหมายเพื่อการเตรียมตัวเด็ก ผูกพันในเรื่องการส่งเสริมให้รัก การประกอบอาชีพ

การสร้างความพร้อมทางอาชีพนั้น พื้นฐานเบื้องต้นที่นักเรียนควรได้รับได้แก่ แนวความคิดทางอาชีพ ซึ่งมาแลนค (Marland อ้างถึงใน กรมสามัญศึกษา ๒๕๐๒ : ๔๕) กล่าวไว้ว่า นักเรียนชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ควรได้รับรู้แนวทางของอาชีพ ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม โดยเฉพาะอาชีพของพ่อแม่ซึ่งอยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด ฉะนั้นการที่ นักเรียนได้รับรู้เรื่องราวของอาชีพจึงนับว่าเป็นการพัฒนาเบื้องต้นที่นำไปสู่การ เลือกอาชีพ เมื่อนักเรียนมีวุฒิภาวะสูงขึ้นต่อไป

อาชีพและการเลือกอาชีพ

อาชีพ (Occupation) หมายถึงการประกอบกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ ด้านเศรษฐกิจ ด้านจิตใจ และด้านสังคม

จอห์น เฮย์ส (Hayes ๑๙๓๓ : ๔) ให้ความหมายว่า อาชีพ (Career) หมายถึงแบบฉบับการดำรงชีวิตของบุคคลทั้งหมด ซึ่งรวมทั้งองค์ประกอบด้านการทำงาน และด้านอื่น ๆ

การประกอบอาชีพเป็นการประกอบกิจกรรมเพื่อฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งเป็น งานสำหรับชีวิตของแต่ละบุคคล ผู้ที่มีอาชีพนั้นย่อมเป็นผู้ที่สร้างฐานะความมั่นคงให้แก่ บ้านเมืองและให้แก่ตัวเอง โร (Roe ๑๙๕๖ : ๓๑-๓๕) ได้ให้ทัศนะชี้ให้เห็นความ สำคัญของการประกอบอาชีพไว้ว่า อาชีพเป็นวิถีทางที่จะได้ค่าตอบแทนเพื่อนำไปซื้อปัจจัย ต่าง ๆ มาสนองความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) ความต้องการทางจิตใจ (Psychological Needs) และความต้องการทางสังคม (Social Needs) ของบุคคลนั้น ๆ บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ จะต้องได้รับการเตรียมตัวสำหรับการประกอบอาชีพล่วงหน้า ซึ่งได้แก่การแสวงหาความรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จนกระทั่งมีความพร้อมสามารถเข้าไปประกอบอาชีพตาม ที่ ต้องการได้ด้วยตนเอง

สำหรับอาชีพที่บุคคลจะเลือกนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน บุคคลจะมีการพัฒนาในการเลือกอาชีพ โดยเริ่มตั้งแต่ระยะแรกซึ่งไม่มีการคำนึงถึง องค์ประกอบใด ๆ จนถึงระยะสุดท้ายที่มีการนำเอาองค์ประกอบต่าง ๆ มาพิจารณา ตามสภาพที่เป็นจริงก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ การพัฒนาทั้งกล่าวจะเป็นขั้นตอนที่เชื่อมโยงในแต่ละวัย กินสเบิร์ก (Ginzberg ๑๙๖๖ : ๔๗-๕๗) ได้แบ่งช่วงการเลือก อาชีพของบุคคลออกเป็น ๓ ระยะ คือ

๑. ระยะเพ้อฝัน (The Fantasy Period) เป็นระยะที่เด็กมีอายุ ๒-๑๐ ปี ระยะนี้เด็กคิดฝันว่าโตขึ้นจะประกอบอาชีพอะไร โดยได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชน ต่าง ๆ เด็กยังไม่ได้คำนึงถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นไปได้ และความ สามารถของตนเอง

๒. ระยะพิจารณาเลือกอาชีพโดยยังไม่ได้ตกลงใจแน่นอน (The Tentative Period) อายุระหว่าง ๑๑-๑๖ ปี เด็กพิจารณาเลือกอาชีพจากลักษณะของตนเอง เช่น ความสามารถ ความถนัด ค่านิยม ความสนใจ โดยยังไม่ได้พิจารณาองค์ประกอบ อื่น ๆ เช่น ความต้องการของตลาดแรงงาน หรือคุณสมบัติของอาชีพนั้น ๆ

๓. ระยะพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง (The Realistic Period) อายุระหว่าง ๑๗-๒๐ ปี ซึ่งบุคคลจะมีการพิจารณาตนเองประกอบด้วยคุณสมบัติของอาชีพนั้น ๆ

แสดงว่าการเลือกอาชีพของบุคคลเริ่มตั้งแต่อายุ ๑๑ ปีขึ้นไป โดยพิจารณา ตนเองเป็นสำคัญ และเริ่มนำคุณสมบัติของอาชีพมาประกอบการพิจารณาเมื่อมีอายุ ๑๗ ปี การเลือกอาชีพของบุคคลทั้งกล่าวนี้จะได้รับอิทธิพลจากตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งบุคคลได้รับ ในเรื่องนี้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือ

ดอบบินส์ (Dobbins ๑๙๖๔ : ๒๔๕๔) ได้วิจัยพบว่า การเลือกอาชีพของ นักเรียนขึ้นอยู่กับความสนใจและอาชีพของบิดามารดา ซึ่งตรงกับงานวิจัยของอีคกี (Eaddy ๑๙๖๔ : ๒๔๕๔-๒๔๕๕) ซึ่งได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาจักลาคับขององค์ประกอบ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนจากมากไปหาน้อย พบว่าบิดามารดามีอิทธิพล มากที่สุด

กิลเลย์ (Dilley, quoted in Osipow ๑๙๗๓ : ๑๔๔-๑๔๕) ได้ศึกษาความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพกับตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ระดับสติปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตร โดยใช้แบบสำรวจการตัดสินใจกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำนวน ๑๓๔ คน ผลปรากฏว่า ระดับสติปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตร มีผลต่อความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพทั้งสิ้น

กริบบอร์น และโลห์นส์ (Gribbons and Lohnes, quoted in Osipow ๑๙๗๓ : ๑๔๕-๑๕๐) ได้ศึกษาพัฒนาการด้านอาชีพ และการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนเกรดแปด พบว่านักเรียนเกรดแปดมีความสามารถตัดสินใจทางอาชีพได้อย่างมีความพร้อมมากกว่านักเรียนเกรดสิบ

เบญจา จิรภัทรพิมล (๒๕๑๓ : ๖๔) ได้ศึกษาความมุ่งปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ ๑ และปีที่ ๔ จำนวน ๕๕๒ คน พบว่าลักษณะทางอาชีพของบิกามารคามีอิทธิพลต่อความมุ่งปรารถนาของบุตร

กิ่งแก้ว พูลคลองตัน (๒๕๒๔) ได้ศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนิสิตที่มีภูมิลำเนาต่างกัน โดยให้ค่าจำกัดความของวุฒิภาวะทางอาชีพว่า หมายถึงเจตนาคติในการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถ และความสนใจของตนเอง มีความรู้เรื่องงาน และมีอิสระในการเลือกอาชีพ โดยใช้แบบสำรวจเจตนาคติทางบ้านอาชีพกับกลุ่มตัวอย่างนิสิตชายหญิงปริญญาตรีปี ๑ ถึงปี ๔ จำนวน ๕๐๐ คน ผลปรากฏว่า

๑. นิสิตชายหญิงมีวุฒิภาวะทางอาชีพไม่แตกต่างกัน
๒. นิสิตปีที่ ๓ และปีที่ ๔ มีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่าชั้นปีที่ ๑ และปีที่ ๒
๓. นิสิตที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรปานกลางและมากมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่านิสิตที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรน้อย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑

ชานแนย์ (Channay ๑๙๖๔ : ๒๕๕๓-๒๕๕๕) ได้วิจัยค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนเกรด ๕, ๗ และ ๙ ในรัฐโอไฮโอ จำนวน ๕๖๐ คน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมทางอาชีพ ๗ อย่าง คือ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความมีอิสระ เงิน

เกียรติยศ ความมั่นคงปลอดภัย การควบคุมงาน และการรู้จักตนเองเรื่องงาน ผลการวิจัยปรากฏว่า

๑. เด็กนักเรียนที่มาจากชุมชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำเลือกค่านิยมทางด้านการเงิน การควบคุมงาน เกียรติยศของงาน สูงกว่านักเรียนที่มาจากชุมชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี

๒. เด็กเกรด ๕ มีค่านิยมสูงในด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และเห็นแก่เกียรติยศของงานมากกว่าเด็กเกรด ๗ และเกรด ๘

๓. การเลือกอาชีพของเด็กสะท้อนให้เห็นค่านิยมทางอาชีพ คือเด็กที่เลือกอาชีพชั้นสูงมีค่านิยมทางด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการรู้จักตนเองมากกว่าคนที่ไม่ได้เลือกอาชีพชั้นสูง

และจากผลการวิจัยของคูเกอร์ (Cooker ๑๙๖๒ : ๖๖๑) ซึ่งได้ศึกษาค่านิยมในอาชีพของนักเรียนชายหญิงเกรด ๔, ๕ และ ๖ โดยใช้แบบสำรวจค่านิยมทางอาชีพ พบว่านักเรียนชายมีค่านิยมทางอาชีพด้านการทำงานอดทน การบังคับบัญชา และเงินมากกว่านักเรียนหญิง ซึ่งเลือกค่านิยมในด้านการคำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่น

การวิจัยทั้งหมดนี้แสดงถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล คือ อาชีพของบิดามารดา ระเบียบวินัย ระเบียบชั้นการศึกษา สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตร และค่านิยมต่างๆ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ นั้น อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อในการพิจารณาเลือกอาชีพโดยยังไม่ได้ตกลงใจแน่นอน ทั้งนี้ในช่วงนี้หากนักเรียนได้รับการพัฒนาในส่วนขององค์ประกอบที่มีผลต่อการเลือกอาชีพดังกล่าว ก็จะทำให้เด็กนักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมที่จะตกลงใจในเรื่องอาชีพในอนาคต ซึ่งจะเป็นหนทางช่วยให้นักเรียนก้าวหน้าไปในวิถีทางที่เหมาะสมขึ้น การช่วยเหลือเด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษาจึงมีความจำเป็นมาก วิธีการหนึ่งที่โรงเรียนสามารถกระทำได้ คือการจัดแนะแนวอาชีพขึ้นในโรงเรียน เพราะการแนะแนวอาชีพสามารถช่วยเด็กนักเรียนตั้งแต่การเลือกอาชีพ เตรียมการเพื่ออาชีพ การเข้าไปประกอบอาชีพ จนกระทั่งการมีความก้าวหน้าในอาชีพนั้น ๆ

การแนะแนวทางด้านอาชีพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

แม้ว่าเด็กในระดับประถมศึกษาจะยังไม่มีการตัดสินใจเลือกอาชีพ แต่เด็กก็มี ความสนใจอาชีพและงานต่าง ๆ โดยเริ่มพัฒนาความสนใจในอาชีพเมื่อมีอายุระหว่าง ๕-๑๐ ปี (วัชรวิ ทรัพย์มี ๒๕๒๒ : ๑๕๖) เด็กในวัยนี้ได้เติบโตขึ้นในโลกที่เต็มไปด้วย อาชีพต่าง ๆ จึงต้องการความช่วยเหลือเพื่อให้รู้จักโลกของงาน สปริต (Splette ๑๔๘๒ : ๓๐๖-๓๐๗) ได้อ้างถึงเทนนีสัน (Tennyson) ที่ได้ศึกษาพัฒนาการทางอาชีพ ของนักเรียน และแสดงทัศนะไว้ว่า นักเรียนประถมศึกษาเกรด ๔ - ๖ จะมีความต้องการ ในเรื่องทั้งนี้ คือ การพัฒนาความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง การรับรู้เรื่องของตนเอง ด้้นการ ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอาชีพของเด็กจึงควร เริ่มขึ้นตั้งแต่วัยประถมศึกษาเพื่อตอบสนอง ความต้องการดังกล่าว

การแนะแนวอาชีพเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ส่งเสริมแนวความคิดทางอาชีพได้เพราะ การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักตนเองและได้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ คมเพชร ฉัตรสุภกุล (๒๕๒๑ : ๓๐) ได้เห็นว่าจุดมุ่งหมายในระดับประถมศึกษามุ่งให้ นักเรียนเข้าใจเรื่องอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมายทุกอาชีพว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การสนใจเฉพาะเรื่องชั้นสูงนั้นไม่น่าเป็นความสนใจที่ดี การแนะแนวอาชีพในระดับ ประถมศึกษานี้จะมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ

๑. เพื่อพัฒนาความนึกคิดในเรื่องการยอมรับตัวเอง
๒. เพื่อให้เด็กเข้าใจถึงเรื่องความต่อเนื่องของการเปลี่ยนแปลง
๓. เพื่อพัฒนาความสำนึกเกี่ยวกับเรื่องการทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมาย ของการทำงานและการตอบสนองความต้องการ ของบุคคล
๔. เพื่อพัฒนาแนวความคิดที่เป็นอิสระต่อตนเอง
๕. เพื่อให้เข้าใจว่าครอบครัวและเพื่อมีอิทธิพลต่อเจตนคติและค่านิยมของ บุคคลในการเลือกอาชีพ
๖. เพื่อช่วยนักเรียนในการสำรวจอาชีพ พิจารณาความสามารถ ความสนใจ ของตนเอง ตลอดจนพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าว
๗. เพื่อช่วยให้นักเรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของอาชีพต่าง ๆ

๕. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์อย่างเต็มที่ในเรื่องอาชีพ
ประเภทต่าง ๆ

๕. เพื่อช่วยสร้างนิสัยที่ดีในการทำงาน และเรียนรู้ที่จะทำงานเกี่ยวกับผู้อื่น
๑๐. เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่ออาชีพทุกชนิดที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม
๑๑. เพื่อให้รู้ปัญหาในการเลือกอาชีพ
๑๒. เพื่อให้ให้นักเรียนที่ไม่มีโอกาสเรียนต่อได้รับข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพในสังคม

โรงเรียนประถมศึกษาสามารถส่งเสริมให้นักเรียนบรรลุจุดหมายดังกล่าวได้โดยการจัดโปรแกรมการแนะแนวอาชีพขึ้นให้สอดคล้องกับระดับของนักเรียน ซึ่งในระดับประถมศึกษาจะต้องคำนึงถึงขอบเขตพื้นฐาน ๓ ประการ คือ การรับรู้และการวิเคราะห์เกี่ยวกับตนเอง (Self-awareness and analysis) การรับรู้และการสำรวจเกี่ยวกับอาชีพ (Career awareness and Exploration) และการตัดสินใจในแต่ละบุคคล (Individual decision making) โปรแกรมสำหรับการแนะแนวทางอาชีพจะกำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์ และกิจกรรมที่จะปฏิบัติอย่างละเอียด ซึ่งจะช่วยให้การแนะแนวทางอาชีพแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้โรงเรียนประถมศึกษายังสามารถส่งเสริมการพัฒนาทางอาชีพได้อีกโดยการเสนอข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพให้นักเรียนทราบ เนื่องจากนักเรียนอาจได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน และไม่ครบถ้วนจาก หนังสือ วิทยุ โทรทัศน์ คำบอกเล่าของพ่อแม่และเพื่อน ซึ่งทำให้นักเรียนมีความรู้และเจตคติที่ไม่ถูกต้อง ฉะนั้นการเสนอข้อมูลทางอาชีพจึงมีความจำเป็นสำหรับการแนะแนว ฮอปพ็อค (Hoppock ๑๙๖๓ : ๓๕๑-๓๕๓) ได้สรุปจุดมุ่งหมายในการเสนอข้อมูลทางด้านอาชีพแก่นักเรียนประถมศึกษาดังนี้

๑. เพื่อให้เกิดมีความมั่นคงทางจิตใจเพิ่มขึ้น
๒. เพื่อส่งเสริมความยากูยากเห็นของเด็ก
๓. เพื่อสนับสนุนให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพที่เป็นประโยชน์
๔. เพื่อเพิ่มความรู้ด้านอาชีพให้แก่เด็ก
๕. เพื่อช่วยวางรากฐานการเลือกอาชีพในภายหลัง
๖. เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคันและกำลังหางานทำ

๑. เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่กำลังจะเลือกเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประเภทต่าง ๆ

๒. เพื่อให้เกิดที่ทองการเงินรู้จักวิหิตาเงิน

การช่วยเหลือนักเรียนที่อ่านอาชีพในระดับประถมศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง บุคคลที่ได้รับการช่วยเหลือและแนะนำย่อมจะมีโอกาสและหนทางในการประกอบอาชีพในอนาคตได้ดีกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือแนะนำมาก่อน การจัดการแนะแนวทางอาชีพ นั้นจะทำให้นักเรียนได้ประโยชน์หลายประการด้วยกัน คือ

๑. นักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือจะสามารถพัฒนาตนเองให้เกิดความเข้าใจ อย่างถูกต้องในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข และประสบผลสำเร็จในการทำงาน

๒. นักเรียนสามารถเข้าใจตนเองอย่างถูกต้องยิ่งขึ้น สามารถประเมิน ความถนัด ความสนใจ ความต้องการของตนเอง รวมทั้งความเหมาะสม

๓. นักเรียนสามารถตัดสินใจได้ดีขึ้น เมื่อการตัดสินใจนั้นมาจากรากฐาน ข้อมูลที่ถูกต้องและครอบคลุม การตัดสินใจย่อมจะมีโอกาสถูกต้องมากกว่าความผิดพลาด

สรุปได้ว่าจุดประสงค์ของการแนะอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษานั้นไม่ใช่ ให้นักเรียนตัดสินใจเลือกอาชีพในขณะที่ยังไม่มีพื้นฐานเพียงพอ หรือมีความเข้าใจไม่ถูกต้อง โรงเรียนประถมศึกษาทำหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพแก่นักเรียนเพื่อส่งเสริม ให้นักเรียนรู้ถึงความถนัดและความสนใจของตนเอง มีทักษะในการตัดสินใจและการทำงาน ตลอดจนมีเจตคติที่ถูกต้อง ปราศจากอคติ และพิจารณาสิ่งต่าง ๆ โดยใช้เหตุผล เพื่อ เป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาอ่านอาชีพในอนาคต

เจตคติทางอาชีพ

คาร์เตอร์ วี กูท (Good ๑๙๔๔ : ๔๔) ให้ความหมายของเจตคติ (Attitude) ว่าเป็นความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการ เข้าหาหรือต่อต้านสภาพการณ์บางอย่าง บุคคล หรือสิ่งใด ๆ

จากความหมายนี้การแสดงออกของเจตคติจะมี ๒ ลักษณะ คือ การแสดงออก
ในลักษณะที่พึงพอใจ ถ้าผู้ใดมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วก็จะทำให้ผู้นั้นปฏิบัติตาม มี
ความสนใจอยากเข้าใกล้สิ่งนั้น เจตคติอีกลักษณะหนึ่งคือการแสดงออกในลักษณะที่ไม่พึง
พอใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เกิดความเบียดเบียนชิงชัง เกิดความต่อต้านสิ่งนั้น เจตคติจึงเป็น
สภาวะทางจิตที่มีอิทธิพลต่อการคิดและการกระทำ

สัญญา จักรานนท์ (๒๕๒๑ : ๘) ให้ความหมายของเจตคติต่ออาชีพว่า คือ
ความโน้มเอียงของจิตใจที่มีต่ออาชีพใดอาชีพหนึ่งหรือหลายอาชีพในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ
ซึ่งถือว่าเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลทั้งในแนวทางปฏิบัติและเป้าหมายของการปฏิบัติ

เจตคติทางอาชีพ จึงหมายถึงความนึกเห็นหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการ
ประกอบอาชีพโดยทั่ว ๆ ไป

ถึงแม้ว่าเจตคติจะเป็นสภาวะทางจิตซึ่งอยู่ภายในไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง
แต่อนาสตาซิ (Anastasi ๑๙๓๖ : ๕๔๓) ก็กล่าวว่าสามารถสรุปหาคิพ (Inferred)
จากพฤติกรรมภายนอกทั้งที่ใช้ภาษาและไม่ต้องใช้ภาษา ฉะนั้นพฤติกรรมของเจตคติทาง
อาชีพจึงแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. เจตคติเชิงนิมาน (Positive Attitude) หมายถึงการที่นักเรียน
ได้รับความพอใจในงานที่ตนเองได้พบเห็น ทั้งนี้เพราะอาชีพนั้นสอดคล้องกับความต้องการ
ของตนเอง ซึ่งจะมีผลทำให้นักเรียนอยากเข้าไปประกอบอาชีพนั้น

๒. เจตคติเชิงนิเสธ (Negative Attitude) หมายถึงการที่นักเรียน
เกิดความรู้สึกไม่ชอบลักษณะงาน เนื่องจากอาชีพเหล่านั้นขัดกับความสนใจอย่างรุนแรง
และมีความรู้สึกว่าอาชีพนั้นเป็นอาชีพที่ไม่มีความสุข และไม่ปรารถนาที่จะเข้าไปประกอบ
อาชีพเหล่านั้น

ท้ายเหตุนี้เจตคติทางอาชีพ ๒ ประการดังกล่าวจึงมีผลต่อการทำงานของบุคคล
ในเรื่องนี้มีผู้ที่ทำการวิจัยไว้ คือ

สัญญา จักรกานนท์ (๒๕๒๑ : ๔๕) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษากับการประกอบอาชีพอิสระ ตัวอย่างประชากรแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือผู้ประกอบอาชีพอิสระ และผู้ที่ว่างงานในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระมีเจตนคติทางอาชีพโดยทั่วไปดีกว่าผู้ว่างงาน

เนื่องจากเจตนคติมีผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคล ดังนั้นการเสริมสร้างเจตนคติที่ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็น ส่วนเจตนคติที่ไม่ดีซึ่งปรารถนาที่จะขจัดหรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เหมาะสม สาเหตุประการหนึ่งที่บุคคลมีเจตนคติที่ไม่ดีต่ออาชีพบางอย่างก็เนื่องมาจากพ่อแม่ ครู หรือเพื่อน ถ่ายทอดเจตนคติให้ ดังที่วัชรวิทย์ ทรัพย์มี (๒๕๒๒ : ๑๕๖) ได้กล่าวไว้ว่า เจตนคติในทางลบ เช่น ความอายเกิดขึ้นเพราะเจตนคติที่เพื่อนและครูแสดงออกมาให้เห็น การเปลี่ยนแปลงเจตนคติดังกล่าวนี้ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้ ไพบูลย์ อินทรวินา (๒๕๑๓ : ๔๕) ได้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อเปลี่ยนแปลงเจตนคติไว้ ๔ ประการ คือ

๑. การเปลี่ยนแปลงเจตนคติโดยอาศัยแรงจูงใจ
๒. การเปลี่ยนแปลงเจตนคติโดยอาศัยเทคนิคที่เหมาะสม
๓. การเปลี่ยนแปลงเจตนคติโดยอาศัยการกระทำหรือการปฏิบัติ
๔. การเปลี่ยนแปลงเจตนคติโดยอาศัยหลักการแห่งเหตุผล

โรงเรียนประถมศึกษาสามารถสร้างเจตนคติทางอาชีพให้เกิดขึ้นในทางที่ดีแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาได้โดยอาศัยหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใหม่โดยอาศัยเทคนิคที่เหมาะสม การสร้างแรงจูงใจ การให้นักเรียนปฏิบัติงานโดยการกระทำจริง นอกจากนี้ควรฝึกเด็กในเรื่องของความรับผิดชอบ การเคารพสิทธิของผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการทำงานในอนาคต

การทำงานและพื้นฐานอาชีพ

การทำงานหมายถึงลักษณะนิสัยในการทำงาน ขบวนการ ความสามารถ และเจตคติในการทำงาน (ศิริลักษณ์ ศรีภมร และคณะ ๒๕๒๔ : ๑๔๔) หรือหมายถึงกิจกรรมหรือการกระทำที่ก่อให้เกิดผลงานโดยผู้ปฏิบัติกระทำด้วยความตั้งใจ และมีการกำหนดขั้นตอนการทำงาน เช่น ตั้งจุดมุ่งหมาย การวางแผนงาน การตรวจสอบ และประเมินผลงาน (สมพงษ์ พลະสุรย์ ๒๕๒๔ : ๑๔-๑๕)

พื้นฐานอาชีพหมายถึงความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

กล่าวโดยรวมแล้ว กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพหมายถึงกลุ่มประสบการณ์ที่จักไว้เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ค่านิยม และนิสัยรักการทำงาน และเป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ มีความซื่อสัตย์ อดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ ทั้งตนเอง มีวินัย และมุ่งมั่นในการทำงานให้ไต่ผลสำเร็จตามจุดประสงค์ แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ รู้จักและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ สามารถนำความรู้และประสบการณ์จากกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรไปใช้เป็นพื้นฐานในการทำงาน และการประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถได้

ธนู แสงศักดิ์ (๒๕๒๐ : ๒๐๔-๒๑๐) กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า การงานและพื้นฐานอาชีพเป็นการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม จึงต้องให้เด็กพัฒนาวิชาที่เสียตั้งแต่เยาว์วัย เช่น การรู้จักใช้มือทำงานง่าย ๆ ตั้งแต่การปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงไก่ ไปจนถึงอาชีพชั้นสูง ๆ โดยจักให้เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของเด็ก

แผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ ได้ให้ความสำคัญของการศึกษาการงานและพื้นฐานอาชีพ โดยกำหนดกลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพขึ้น บรรจุไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ แผนการศึกษาชาติได้กำหนดจุดประสงค์ที่สำคัญสำหรับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพไว้ ๖ ประการ คือ

๑. ให้ความรู้ความสามารถในการทำงานที่เป็นพื้นฐานของการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต ให้เกิดความสงบสุขทั้งส่วนตัวและส่วนรวม

๒. ให้เข้าใจสภาพปัญหาความเปลี่ยนแปลง สามารถแสวงหาความรู้ ปรับตัว และปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับภาวะของท้องถิ่น บ้านเมือง และโลก

๓. ให้ความมอกทน ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ รู้จักพึ่งตนเอง มีวินัย และมุ่งมั่นในการทำงาน

๔. ให้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน และชื่นชมในผลงานที่ทำ

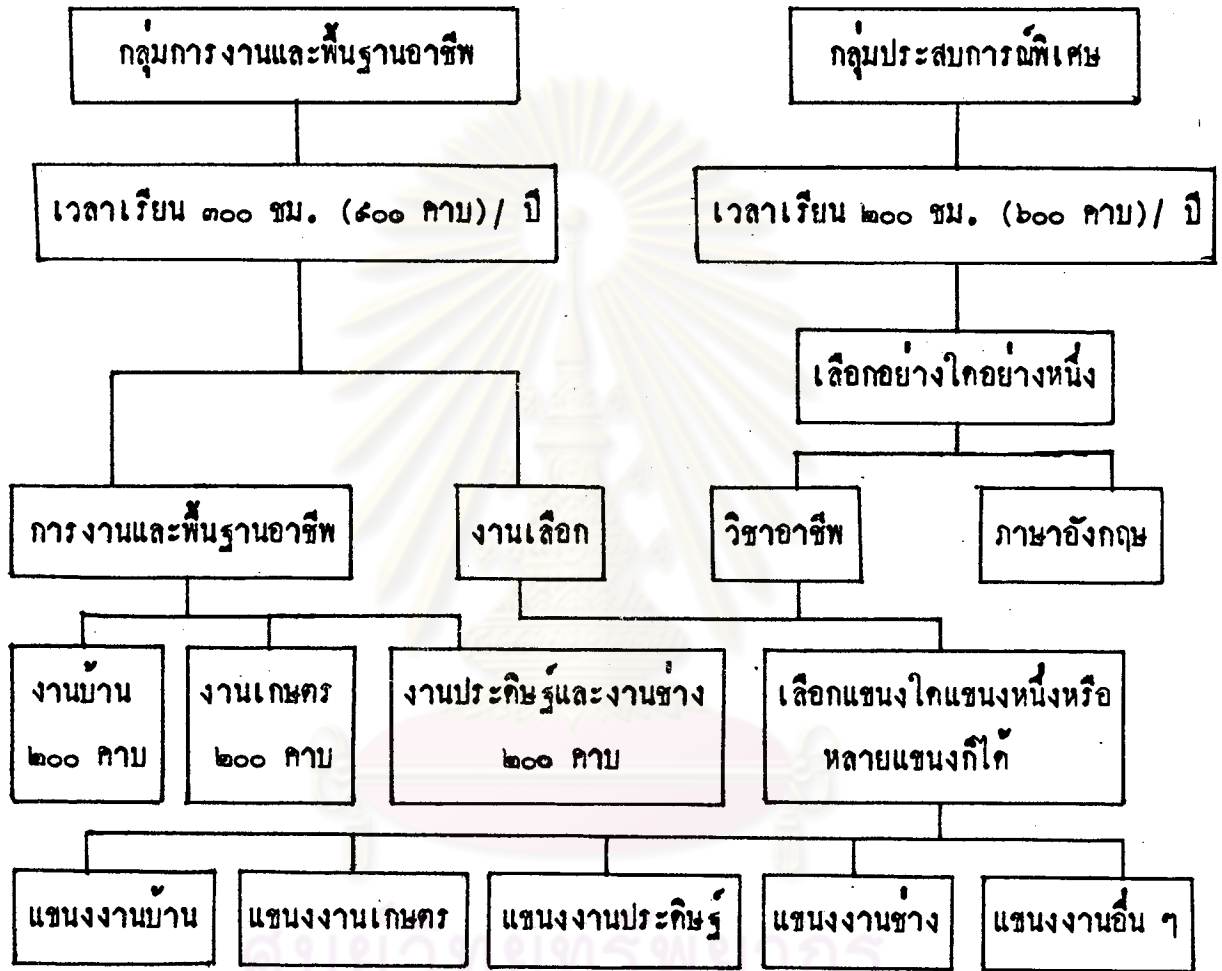
๕. ให้มีหลักในการทำงาน ทั้งงานอิสระและงานที่ทำร่วมกับผู้อื่น เพื่อความเจริญส่วนบุคคลและส่วนรวม

๖. ให้อุ้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โภยนิยมชมชอบและสนับสนุนสินค้าไทย (สุทธิ ประจงศักดิ์ และศิริกุล ไทพิทักษ์ ๒๕๒๕ : ๗-๑๒)

สำหรับโครงสร้างของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพนั้น หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ได้กำหนดให้ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ ใช้เวลาเรียน ๓๐ % ของเวลาเรียนทั้งหมดในแต่ละปี นอกจากนี้ยังมีกลุ่มประสบการณ์พิเศษให้โรงเรียนเลือก สอนได้ตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน ซึ่งสรุปเป็นผังง่าย ๆ ได้ดังนี้

ผังกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป. ๕ - ๖

ลักษณะเนื้อหาในหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ มีลักษณะงาน ๓ อย่างคือ

๑. งานบ้าน เป็นงานที่ปลูกฝังกิจนิสัยที่ดี ผักเค็กให้มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงานภายในบ้าน รู้จักทำความสะอาด การจัดบ้าน การเลือกอาหาร การปรุงอาหารที่มีประโยชน์ ตลอดจนสามารถเลี้ยงดูเด็ก และงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเครื่องแต่งกายตามความเหมาะสมได้

๒. งานเกษตร เป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ส่งเสริมให้เด็กนำความรู้เกี่ยวกับการเกษตรไปพัฒนาอาชีพ ครอบครัวยุคใหม่ และท้องถิ่น การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้ทางครอบครัว และการปรับปรุงกลุ่มเกษตรกรให้เป็นปึกแผ่น เป็นการวางรากฐานในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้มีทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกษตรที่ทันสมัย

๓. งานประดิษฐ์และงานช่าง เป็นงานพื้นฐานที่เกี่ยวกับงานช่างโดยสามารถนำวัสดุในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นของเล่น ของใช้ ของตกแต่งที่เหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริมให้รู้จักการใช้เครื่องมือทำงานได้ถูกต้องปลอดภัย ตลอดจนรู้จักเก็บรักษาบำรุงเครื่องมือเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพต่อไป

สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ จะเพิ่มงานพื้นฐานอาชีพเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้อย่างกว้างขวาง มีทักษะและประสบการณ์ตลอดจนรู้จักเลือกตามความถนัดของตน คือ

๑. งานซื้อขายและงานบริการ เป็นการส่งเสริมให้เป็นผู้นับถือที่ดี เป็นผู้รู้จักเลือกซื้อ และมีทักษะเบื้องต้นเกี่ยวกับการซื้อขาย การใช้บริการ ธนาคารต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินที่คนหามาได้

๒. จรรยาบรรณและระเบียบกฎหมายที่ควรทราบ เป็นความรู้ต่าง ๆ ที่นักเรียนควรรู้จัก

๓. งานเลือก เพื่อเน้นให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะในงานแต่ละประเภทให้มีทักษะมากยิ่งขึ้น จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แล้วหากไม่มีโอกาสศึกษาต่อในชั้นสูง ความรู้และทักษะที่ใ้ได้รับในระดับนี้จะเป็นพื้นฐาน

เบื้องต้นในการประกอบอาชีพได้ การเลือกประเภทของงานแขนงต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับ
ท้องถิ่น รุขีภาวะ ความสนใจ และความสามารถของนักเรียน (กรมสามัญศึกษา
หน่วยศึกษานิเทศก์ ๒๕๓๐ : ๑๖๔)

ลักษณะของโครงสร้างประสบการณ์งานอาชีพนี้ได้จกัความสนใจของนักเรียน
แต่ละวัย และแต่ละท้องถิ่น จากผลการวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์พบว่าในชั้นประถมศึกษา
ปีที่ ๑ เด็กชายมีความสนใจในงานเกษตรถึงร้อยละ ๔๓.๔๓ เด็กหญิงมีความสนใจใน
งานบ้านถึงร้อยละ ๔๔.๖๗ และเด็กหญิงและเด็กชายให้ความสนใจในงานประดิษฐ์และ
งานช่างถึงร้อยละ ๔๗.๔๔ และ ๔๕.๖๑ ตามลำดับ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ
๒๕๓๓ ก : ๑๐๖-๑๐๗)

ธีระ ชัยยุทธบรรยง (๒๕๒๕ : ๗๐) ได้สำรวจความสนใจในวิชาการทำงาน
และพื้นฐานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๗๓๓ คน ทั้งโรงเรียนราษฎร์
และรัฐในจังหวัดลพบุรี โดยใช้แบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale)
ประเมินค่าความสนใจวิชาต่าง ๆ ปรากฏว่านักเรียนมีความสนใจในวิชาต่าง ๆ เรียง
ตามลำดับดังนี้ คือ การทำสวนผัก คนตรี ทำสวนไม้ดอกไม้ประดับ การแสดงพื้นบ้าน
งานประดิษฐ์จากไม้ไผ่ หวาย ช่างเขียน งานประดิษฐ์ คหกรรม อาหาร งานพิมพ์ และ
ช่างยนต์ ซึ่งพอสรุปได้ว่านักเรียนมีความสนใจในหมวดเกษตรกรรมมากที่สุด

การที่นักเรียนมีความสนใจดังกล่าวนี้ย่อมจะเป็นพื้นฐานที่ส่งเสริมให้การเรียน
การสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพประสบผลสำเร็จ ซึ่งเป็นไปตามจุดหมายของ
หลักสูตรที่ดีถือว่าเป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มีความสำคัญอย่างมากในการดำรงชีวิต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นับตั้งแต่เริ่มใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ เป็นต้นมา ได้มีการ
วิจัยเพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพอยู่มาก ซึ่งพอจะทำให้
ทราบว่า การดำเนินการตามแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๑ บรรลุผลตาม
จุดประสงค์หรือไม่เพียงใด ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้ คือ

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ กองวิจัยทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ ๒๕๒๑ ข : ๔๔, ๓๑) ได้ใช้แบบทดสอบมาตรฐานวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ในโรงเรียนทดลองของกรมวิชาการที่ศึกษาคตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุมซึ่งได้ศึกษาคตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๐๓ จำนวนรวมทั้งสิ้น ๕๐ โรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร นครปฐม สุพรรณบุรี ชัยนาท สมุทรสาคร อุบลราชธานี สงขลา และเชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

๑. กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในเขตกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โดยกลุ่มทดลองในภาคตะวันออก เฉียงเหนือและกลุ่มควบคุมในภาคใต้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด
๒. กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่าง เชื้อถือได้
๓. นักเรียนในภาคต่าง ๆ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่าง เชื้อถือได้
๔. กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมในภาคเดียวกัน, กลุ่มทดลองในแต่ละภาค, และกลุ่มควบคุมในแต่ละภาค มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันทางสถิติ

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ กองวิจัยทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ ๒๕๒๒ : ๒๗-๔๒) ได้ทำการวิจัยในตัวเองเดียวกันโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความรู้ทั่วไป ๒ ซึ่งเป็นเนื้อหากลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ผลการวิจัยสรุปว่า

๑. กลุ่มทดลองในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และ ๔ มีความรู้ในเนื้อหากลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุม
๒. นักเรียนในภาคต่าง ๆ มีความรู้ในเนื้อหากลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพแตกต่างกัน โดยกรุงเทพมหานครมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าทุกภาคยกเว้นภาคกลาง และนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำที่สุด

มัลลิกา นิคยาพร และคณะ (ม.ป.ป. : ๑๐) ได้ทำการวิจัยศึกษาคุณภาพ การเรียนการสอน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ใน ๕ ภาคภูมิศาสตร์ จำนวน ๓๖๐ คน จากการวิเคราะห์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติพบว่า นักเรียนจะผ่านจุด ประสงค์การเรียนรู้อุปกรณ์การทำงานและพื้นฐานอาชีพมากที่สุด

มณูญ เศวคศิริ (๒๕๒๑ : ๓๔-๓๖) ได้วิจัยผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ ๑ กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเฉพาะงานเกษตร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

๑. นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มควบคุม
๒. นักเรียนที่มีคามารคาหรือผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกัน คือ เกษตรกรรม ค้าขาย รัฐบาล และรับจ้างหรือกรรมกร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน
๓. นักเรียนที่เรียนกับครูที่มีวุฒิแตกต่างกัน คือ มีวุฒิกว่า ป.กศ., ป.กศ. หรือเทียบเท่า, อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และปริญญาตรีขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่แตกต่างกัน
๔. นักเรียนที่เรียนกับครูที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน คือ สอนไม่ถึงปี, ๑-๕ ปี, ๖-๑๐ ปี, และตั้งแต่ ๑๑ ปีขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาถึงปัญหาการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพอีก งานวิจัยที่ควรศึกษา คือ

วิเชียร เทียมเมือง (๒๕๑๔) วิจัยปัญหาและความคิดเห็นของครูชั้นประถม ศึกษาปีที่ ๑ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรรวม ๒๒ คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการใช้หลักสูตรใหม่คือ ในด้านเนื้อหาส่วนมากยากเกินความสามารถของผู้เรียน ครูสอนได้ไม่ครบเนื้อหาเนื่องจากหลักสูตรอธิบายกิจกรรมไว้ไม่ชัดเจน ครูไม่สามารถทำ ความได้ บางเนื้อหาไม่แนะนำกิจกรรมเป็นแนวทางให้เลย ด้านตัวครู ครูขาดความรู้ พื้นฐานในเรื่องการทำงานและอาชีพ ขาดความถนัดและยังไม่เข้าใจหลักสูตรคินักและไม่ได้ รับการนิเทศ ผู้บริหารขาดการสนับสนุน ด้านตัวเด็กเองก็ขาดความพร้อมในการเรียน เด็กขาดเรียนบ่อย ๆ รวมทั้งผู้ปกครองไม่เข้าใจหลักสูตรและไม่ร่วมมือในการติดตาม ผลงาน

ลักษณะ สมเชื้อ (๒๔๒๔) ได้ทำการวิจัยปัญหาการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ ในจังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบสอบถามและแบบประเมินค่ากับครูประจำการชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ จำนวน ๓๐๐ คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

๑. กำนันครูผู้สอน ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนในชั้นประถมศึกษาค่อนข้างน้อยและมีวิถีทางการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรีทางวิชาครู โรงเรียนสามารถจัดครูสอนเฉพาะกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพได้เพียง ๒.๒ % ครูส่วนใหญ่ได้รับการอบรมตามแนวทางการสอนหลักสูตรใหม่แต่นำความรู้มาใช้ได้น้อยมาก

๒. กำนันหลักสูตร พบว่าครูไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอนและขาดเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีขนาดพอเหมาะกับการใช้งานของเด็ก โรงเรียนจัดการประชาสัมพันธ์กับบุคคลในท้องถิ่นให้มีความเข้าใจและมีเจตคติต่อการเรียนการสอนกลุ่มวิชานั้นน้อยมาก รวมทั้งใช้แหล่งวิทยากรและวิทยากรในท้องถิ่นได้น้อยที่สุด

๓. กำนันผู้บริหาร พบว่าครูส่วนใหญ่มีปัญหามากในเรื่องศึกษานิเทศก์ซึ่งมาติดตามผล และการแก้ไขปัญหาให้ครูในโรงเรียนน้อยมาก

๔. ส่วนด้านความรู้พื้นฐานของครูเกี่ยวกับงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง รวมทั้งการประเมินผล พบว่าครูมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไล โบว์เสวีวงศ์ (๒๕๒๒) ซึ่งสรุปปัญหาที่พบมากที่สุดคือปัญหาการใช้สื่อการสอน ปัญหาครูขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลมีปัญหาปานกลาง

นอกจากนี้การสัมมนาขององค์การยูเนสโกยังได้สรุปปัญหาสำคัญของการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพไว้ดังนี้ คือ

๑. เจตคติทางลบของบุคคลต่อการทำงานที่ใช้แรงงาน
๒. การขาดแคลนอุปกรณ์และโรงฝึกงาน
๓. การขาดทรัพยากรการเงิน วัสดุ และอุปกรณ์

๔. ชาคครูที่มีคุณวุฒิเหมาะสม สาเหตุเพราะชาคการประสานงานระหว่าง การพัฒนาหลักสูตรกับการฝึกหัดครู และครูที่ได้รับการฝึกอบรมมาทางค่านวิชาการศึกษา งานทำในภาคเอกชนซึ่งได้รับเงินเดือนสูงกว่า (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ ม.ป.ป. : ๑๓)

ปัญหาทั้งหมดนี้ทำให้การเรียนการสอนไม่สำเร็จผลตามจุดหมายของหลักสูตร แต่ถึงอย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวก็ได้รับการแก้ไขโดยค่อยเป็นค่อยไป เพราะขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบหลายประการด้วยกัน เช่น หลักสูตร เทคนิควิธีสอน ตัวครู และนักเรียน วิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หลายวิธีการด้วยกัน ดังเช่น ช่าง รุททิ (๒๕๓๑) ได้วิจัย พบว่านักเรียนขาดความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ ประชาชนขาดความรู้ในด้านการ เกษตร จึงได้เสนอข้อแก้ไขไว้ประการหนึ่ง คือ ต้องปรับเนื้อหาของหลักสูตรกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพให้เข้ากับท้องถิ่น นอกจากนี้การดำเนินการสอนในลักษณะที่ถูกต้องและ เหมาะสมก็สามารถช่วยให้ปัญหาดังกล่าวลดน้อยลงได้ กรมสามัญศึกษา (๒๕๑๔ : ๑๓๓) ได้กำหนดแนวทางสำหรับการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพเพื่อให้ครูได้ใช้เป็นแนว ทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

- ๑. ครูผู้สอนต้องตั้งใจเป้าหมายในการจัดประสบการณ์ให้ชัดเจน
- ๒. สร้างแรงจูงใจที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียน และสนใจในบทเรียน
- ๓. ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน นอกจากสติปัญญาแล้วยังรวมถึงความสนใจ อารมณ์ การรับรู้ ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมย่อมมีความรู้ต่อเนื่อง
- ๔. ผู้สอนต้องเตรียมการสอนให้พร้อมมูล เนื้อเรื่อง วิธีการดำเนินการ อุปกรณ์การสอน กำหนดรายละเอียดว่า จะสอนอะไร
- ๕. ให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสมัครใจ สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง ให้อิสระ ในทางความคิด
- ๖. การเรียนรู้อย่างแตกต่างกันเนื่องจากประสบการณ์เดิม ความสามารถของแต่ละบุคคลและพื้นฐานของครอบครัว
- ๗. การสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพพิจารณาจากนิสัยใจคอในการทำงาน
- ๘. ผู้สอนต้องให้ความสนใจเป็นรายบุคคลและกลุ่ม

๘. กิจกรรมการเรียน ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นหรืออาจใช้กิจกรรมอื่นที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม วย และความสนใจของผู้เรียน

๑๐. เน้นถึงข้อควรระวังและความปลอดภัยของการทำงาน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ทันที โดยท่าภายในกำหนดเวลา

๑๑. งานที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียน ควรจัดเวลาให้ผู้เรียนได้มีโอกาสถามปัญหาที่ข้องใจ ค้นคว้าเนื้อหาและความรู้เพิ่มเติม

๑๒. แหล่งวิทยากร วัสดุต่าง ๆ การจัดกิจกรรมการเรียน ควรใช้แหล่งวิทยากรท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

การปฏิบัติตามแนวทางนี้จะทำให้พฤติกรรมการเรียนการสอนง่ายขึ้นและได้ผลตรงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในเรื่องนี้กองวิจัยทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ ๒๕๒๕ : ๑-๑๑) ก็ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ โดยทำการวิจัยจากตัวอย่างประชากรทุกเขตการศึกษา จำนวนรวมทั้งสิ้น ๔๖ โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสังเกตพฤติกรรม สรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพได้ดังนี้ คือ .

๑. วิธีสอนที่ครูใช้มากที่สุดในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้แก่ การมอบหมายให้นักเรียนทำและสาธิตให้นักเรียนดู ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ได้แก่ ครูมอบหมายให้นักเรียนทำและครูอธิบาย

๒. ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ครูมอบหมายกิจกรรมให้นักเรียนทำร้อยละ ๔๐ และในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ร้อยละ ๑๐๐

๓. กระบวนการที่ใช้มากในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้แก่ นักเรียนทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล ส่วนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ นักเรียนทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม

๔. ครูใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ร้อยละ ๕๗ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ร้อยละ ๔๖.๔๕

๕. การพัฒนาให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง พฤติกรรมที่พบมาก คือ นักเรียนมีความกล้าที่จะทำหรือกล้าแสดงออกเมื่อมีหน้าที่หรือได้รับการมอบหมาย และนักเรียนได้แก้ปัญหาด้วยตนเองโดยครูทำหน้าที่ที่เลี้ยง

๖. ด้านความอบอุ่นร่มเย็นเป็นธรรมชาติของชีวิตในห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ นั้น พฤติกรรมที่พบมากคือ นักเรียนเดินไปเดินมาเพื่อทำธุระระหว่างเพื่อน นักเรียนด้วยกันตามความจำเป็นโดยไม่ต้องขออนุญาตครู นักเรียนมีการแบ่งปันของใช้ร่วมกัน นักเรียนทำงานร่วมกัน ครูให้ความช่วยเหลือแนะนำนักเรียนอย่างเป็นที่ปรึกษา มากที่สุด และนักเรียนมีการปรึกษาหารือกัน ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ พฤติกรรมที่พบมากคือ นักเรียนมีการปรึกษาหารือกัน ครูให้ความช่วยเหลือแนะนำนักเรียนอย่างเป็นที่ปรึกษา มากที่สุด นักเรียนทำงานร่วมกัน นักเรียนเดินไปเดินมาเพื่อทำธุระระหว่างเพื่อน นักเรียนด้วยกันตามความจำเป็นโดยไม่ต้องขออนุญาตครู

๗. ด้านระเบียบของห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ พฤติกรรมที่พบมากคือ นักเรียนบางคนนั่งคุยหรือนั่งเล่น บางคนทำงานของตัวเอง บางคนนั่งฟังครูสอน บรรยากาศในห้องเรียนมีชีวิตชีวา และมีเสียงของความรื่นเริงไร้อารยะ ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ พฤติกรรมที่พบมากคือ บรรยากาศในห้องเรียนมีชีวิตชีวาและนักเรียนบางคนนั่งคุยหรือนั่งเล่น บางคนทำงานของตัวเอง บางคนนั่งฟังครูสอน

๘. ด้านการฝึกให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง ทั้งชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ พฤติกรรมที่พบมากคือ นักเรียนทำงานด้วยความเต็มใจ และเมื่อครูมอบงานให้ทำนักเรียนจะทำด้วยความเต็มใจและสงบ

งานวิจัยทั้งหมดนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความรู้ ทักษะพื้นฐานทางวิชาชีพ และ เจตคติทางอาชีพของนักเรียนซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการประกอบอาชีพของนักเรียน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ จะต้องได้รับการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอีก เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคอีกมาก ทำให้คุณภาพของนักเรียนไม่เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยทั้งหมดสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาความพร้อมทางอาชีพให้แก่เด็กนักเรียนในระดับ ประถมศึกษาต่อไป